

SATURNUS

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SATURNUS, LJUBLJANA - LETO XXV -

ŠTEVILKA 5 MAJ 1984

POSLOVANJE V PRVEM ČETRTLETJU

»Boriti se moramo za vsak odstotek«

Poslovni rezultati naše delovne organizacije v prvih treh mesecih so bili v primerjavi z lanskimi mnogo boljši - upoštevati pa moramo, da je bilo prvo četrletje preteklega leta izrazito slabo, posebno v tozdu embalaže. Tako je bil fizični obseg proizvodnje embalaže do marca za 54 odstotkov višji od lanskega, a še vedno blizu 7 odstotkov pod načrtovanim. V tozdu avtoopreme so preslegli lansko fizično proizvodnjo za 6,6 odstotkov, do uresničitve plana pa jim je manjkalo 2,5 odstotka. V orodjarni kažejo podatki 33 odstotno povečanje proizvodnje strojev in orodij, a 15 odstotno zmanjšanje števila opravljenih ur za vzdrževanje.

Večja proizvodnja se seveda odraža tudi na finančnih rezultatih, to-

liko bolj zaradi inflacije. Celotni prihodek delovne organizacije je v primerjavi s prvo četrtino lanskega leta več kot podvojen, od planiranega pa je večji za približno 3 odstotke. Poleg večje proizvodnje so v tozdu embalaže in v tozdu avtoopreme k temu prispevale tudi višje cene, uveljavljene v drugi polovici lanskega leta. Skupne službe so dosegle celotni prihodek v načrtovani višini. Precej pod planom (26 odstotkov) je le tozdrorodjarna in vzdrževanje; kot vzrok pa navajajo predvsem daljši proizvodni cikel v tozdu, zaradi česar se proizvodnja prvega tromešca še ni realizirala na tržišču. Zato v orodjarni zaenkrat tudi niso izdvojili sredstev iz dohodka za poslovni sklad, v sklad skupne poslovanja (nadaljevanje na 2. strani)

Sedmi Saturnus rally

Nedvomno je bila letošnja prireditev z našim imenom velik, pomemben in odmeven dogodek.

Kaj vse to pomeni? To je najprej vzorno pospravljena in brezhibno delujoča tovarna avtoopreme, to so zadovoljni kupci, ki so svoje vtise o rallyju dogradili z vtisom o solidno organizirani proizvodnji, ki zagotavlja stalno kakovost njim sicer že dobro znanih izdelkov.

Že zato velja zahvala organizatorjem vsem tistim Saturnužanom, ki so pospravili tovarno, zložili zaboje, pometli hodnike in se resno in zadržano obnašali med ogledom, organiziranim za goste. Velika zahvala gre tudi vsem tistim sodelavcem, ki so postavili startno rampo, uredili zavarovanje, poskrbeli za prevoze s tovornjaki, organizirali izlet Saturnužanov in pripravili piknik za goste.

Tako velika organizacija zahteva mnogo naporov in vedno več sodelavcev. Zadovoljstvo ob tem terja tudi resno analizo vsega opravljene s ciljem, da bi ob naslednjem rallyju bilo še kaj drugače, še kaj bolj domišljeno.

Kakšna je splošna ocena prireditve? Najprej, prireditev je v športnem smislu pridobila na ugledu in zanesljivo predstavlja prvostopenjski športni dogodek. To dokazujejo sredstva obveščanja. Na televiziji so o rallyju poročali pred nogometom in drugimi športnimi dogodki, pripravili pa so tudi posebno 15-minutno reportažo; Delo je poročalo o rallyju na najvidnejšem delu prve strani, podobno tudi Sportske novice in nekateri drugi časopisi. Dogodek bo še našel odmev tudi v

tujih revijah in strokovnih časopisih, kot so L'Equipe, Quatro Rombo in Il Sport.

Tudi s poslovnega vidika lahko o rallyju poročamo z zadovoljstvom: med gosti so bili vodstvo VW, Avtoexporta, VAS - Togliatti, Moskvich, naši trgovci iz zahodne Evrope in ugledne osebnosti domačega javnega in političnega življenja. V času rallyja, pred in po njem, smo se dogovorili z VW o povečanju njihovih naročil (žaromet), z Moskvichem o možnostih za dobavo žarometov za novi model, z Avtopalom o tehničnem sodelovanju in izmenjavi strokovnjakov in s trgovci o povečanju dosedanjih naročil. Rally je bil tudi priložnost za vzpostavitev prvih kontaktov z Zaporozcem in Lado VAZ.

Splošen vtis je ugoden. Novi krovitelj bolje podpisnik samoupravnega sporazuma, Obalno-kraška turistična poslovna skupnost iz Portoroža, je s sodelovanjem zadovoljen. Portorož si želi prireditev. Širi se krog gledalcev, sodelavcev, organizatorjev. Naša prireditev raste in je del našega ugleda, del imena SATURNUS.

Roman Kokalj

Odkrili smo spomenik Franca Leskoška - Luke

Spomenik Franca Leskoška - Luke, velikega revolucionarja in narodnega heroja, je dobil mesto takoj za vhodom v Saturnus, v našo tovarno, v kateri je nekoč delal in za katero se je tudi kasneje vedno zanimal, ji pomagal pri nadaljnjem razvoju. Proslave so se udeležili vidni družbenopolitični delavci iz naše republike, Sergej Kraigher, Viktor Avbelj, Vinko Hafner, Ivan Maček, dr. Marijan Brecelj in seveda - Pepca Kardelj, častna članica našega kolektiva. Prisrčno so jo pozdravljale nekdanje sodelavke, ki so prav tako prišle na proslavo in odkritje spomenika človeku, ki je v letih pred vojno razgibal in povezal delavce, da so se odločneje potegovali za svoje pravice.

Odveč je govoriti o preteklosti, ne da bi v njej zrcalili svojo sedanost in prihodnost; zato je tudi slavnostni govornik France Popit pred delavci Saturnusa, nekdanje »rdeče trdnjave«, razgrnil predvsem misli o sedanosti in o nalogah, ki nas čakajo.

»...Na osnovi izkušenj naše revolucionarne teorije in prakse smo vseskozi in bomo tudi v prihodnje iskali poti za uresničevanje osnovnih ciljev naše revolucije. Delavci, na vas računamo, da ne boste popustili. Podprite tiste rešitve, ki bodo prispevale k utrjevanju vašega družbenega položaja, kot je opredeljen v ustavi in zakonu o združenem delu, da odločate o pogojih in rezultatih svojega dela. Ni si možno zamisliti napredka družbe, če delavci ne bodo resnični samoupravljalci, ne le v svoji tovarni, ampak v celotni družbi. Le tako je možno sprostiti ustvarjalne pobude in moči delovnih ljudi, ki naj prevzamejo odgovornost za gospodarjenje z družbenimi sredstvi in njihovo nenehno rast.«

Izvoz je naš osnovni cilj

Za nami so več kot štirje meseci letošnjega leta, in ustvarjene rezultate že lahko primerjamo z načrtovanimi cilji, med katerimi so nekateri postavljeni zelo ambiciozno. To velja predvsem za izvozne cilje, ki smo si jih postavili v tozdu avtoopreme. Kot prednostno smo si postavili nalogo, da kljub nepopolni tehnično-tehnološki opremljenosti za 37 odstotkov povečamo fizično proizvodnjo namenjeno izvozu, ki v današnjem času pomeni pogoj za obstoj vsake proizvodne organizacije in naše družbe v celoti.

V prvih štirih mesecih letos smo tako za izvoz dosegli za 2,3 stare statistične milijarde fizične proizvodnje, kar je 20 odstotkov več kot v povprečju lanskega leta, in 7,5 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. To je le 1 odstotek manj od načrtovane fizične proizvodnje za izvoz.

Že pri sprejemanju letošnjega gospodarskega načrta smo se zavabili, da je uresničitev izvoznega plana v veliki meri odvisna od pravočasne osvojitve novega halogenskega žarometa in zadnje kombinirane svetilke Golf 83 za firmo Volkswagen, saj imata oba omenjena izdelka v njem glavno vlogo. Medtem ko se pri zadnji kombinirani svetilki zaradi objektivnih in tudi subjektivnih vzrokov pričakovanja niso uresničila, saj je svetilka še vedno v fazi osvajanja in homologiranja, pa smo začeli žaromet že redno proizvajati v decembru 1983, kar je bila dobra osnova za uresničevanje načrtovane proizvodnje tega žarometa v letošnjem letu. Do konca aprila smo proizvedli že preko 150.000 teh žarometov v planiranih in od firme VW zahtevanih rokih. Posebno razveseljuje dejstvo, da kupec do sedaj še ni imel pripomb, čeprav so zahteve po kakovosti ravno za te žaromete izredno visoke in zaostrene.

Za nepoznavalca tovrstne proizvodnje lahko pomeni 150.000 do sedaj izdelanih žarometov pričakovani, morda celo nepomemben dosežek, za vse tiste, ki so sodelovali pri zasnovi, osvajanju in proizvodnji tega žarometa, pa pomeni velik dosežek, v katerega je vgrajeno veliko našega, saturnskega znanja. Vpeljali smo vrsto novih tehnoloških postopkov pri izdelavi orodij in v neposredni proizvodnji in vložili celo patentno prijavo za konstrukcijsko rešitev. Proizvajati tako zahteven izdelek za tako zahtevnega in uglednega kupca kot je VW, pomeni doseči kvaliteten vrh v tovrstni proizvodnji. Dosegli smo ga z ogromno znanja in izkušenj, sedaj pa se moramo s stalnim izpopolnjevanjem znanja, spremljanjem vseh najnovejših tehničnih in tehnoloških novosti in vnašanjem le-teh v že obstoječe tehnološke postopke, z izboljševanjem organizacijskih pristopov v neposredni proizvodnji in opremljanjem s sodobnimi stroji in napravami prizadevati, da v kvalitetnem vrhu tudi ostanemo.

Če se sedaj omejimo samo na izvozni program, predvsem pa na pri-

četek proizvodnje novega žarometa Golf 83, vidimo, da se kljub zahtevnosti in novosti tega izdelka nismo opremili z nobenim novim strojem ali napravo, čeprav smo to potrebovali in zahtevali. Prav zato se za številko 150.000 skrivajo izredni napor velikega števila delavcev v proizvodnji, ki so morali svoj delovni dan večkrat podaljšati preko cele noči, da so z nekaterimi improviziranimi tehnološkimi rešitvami, z zastarelimi stroji in napravami, z nezanesljivimi orodji in ostalimi objektivnimi in subjektivnimi težavami, uresničili načrtovane izvozne cilje. Prav nepopolna tehnično-tehnološka opremljenost za tako zahtevno izvozno usmerjeno proizvodnjo, pa predstavlja glavno nevarnost, da bi nazadovali - ponovna pot k vrhu pa bi bila zelo dolgotrajna.

Sedaj, ko analiziramo proizvodnjo v prvih štirih mesecih letos, še posebno pa proizvodnjo, namenjeno izvozu, imamo hkrati pred očmi naloge, ki so pred nami v naslednjih obdobjih.

Pred kratkim nam je Volkswagen postavil zadnji rok za prve dobave

zadnje kombinirane svetilke Golf 83. To pomeni, da moramo že v mesecu juniju pričeti z redno proizvodnjo le-teh, čeprav ugotavljamo, da bomo imeli tudi pri tej svetilki podobne začetne težave kot pri večini predhodnih izdelkov. Tudi v procesu proizvodnje bo spet polno pomanjkljivosti, ki prinašajo dodatne stroške zaradi zastojev, izmeta, reklamacij ali zaradi zamud.

Žal napake in ustaljene (slabe) navade srečujemo na mnogih področjih, v tem sestavku pa sem hotel opozoriti posebej na problematiko proizvodnje, namenjene izvozu.

Povečan izvoz je usmeritev naše družbeno ekonomske politike in hkrati življenjska nujnost vseh proizvodnih organizacij združenega dela. Tega se v avtoopremi zavedamo, zato se z vso resnostjo trudimo za izpolnitev naših izvoznih ciljev. Dosedaj smo jih kljub številnim težavam dokaj uspešno uresničevali, končni cilji pa bodo doseženi šele, ko bomo skupno v ta namen vložili tudi več sredstev v znanje, kadre in opremo, saj je povečan izvoz in ohranitev poslovnega ugleda naš skupni interes.

Mitja Ljubeljšek

POSLOVANJE V PRVEM ČETRTLETJU

»Boriti se moramo za vsak odstotek«

(nadaljevanje)

rabe pa so namenili le slabo četrtno planiranih sredstev za stanovanjske prispevke.

V drugih dveh tozdh so v celoti namenili za sklade več, kot je bilo predvideno. V poslovni sklad, ki ga lani v prvem tromesečju v tozdu embalaže sploh niso oblikovali, so letos namenili za 24 odstotkov več sredstev, kot je bilo načrtovano, v tozdu avtoopreme pa so planirano višino presegli za 30 odstotkov.

Osební dohodki v delovni organizaciji so se v primerjavi z istim obdobjem lani povečali za 58 odstotkov - v tozdu embalaže in v tozdu avtoopreme za približno 61 odstotkov, v orodjarni za 57 odstotkov in v skupnih službah za 44 odstotkov.

Izvoz je letos sicer znatno večji kot lani, vendar pod planom. Zlasti zaostaja za načrtovanimi konvertibilni izvoz, kar za 35 odstotkov, medtem ko je klirinški presežen za 42 odstotkov. Tozđ embalaže je dosegla nekaj manj kot polovico načrtovanega izvoza; načrte je močno presegla le na klirinškem področju. Tozđ avtoopreme je presegla izvozne načrte v celoti za 5,6 odstotkov, največ (skoraj 20 odstotkov) s konvertibilnim izvozom.

Taki so (poenostavljeni) rezultati, na sejah samoupravnih organov pa jih je komentiral glavni direktor Jože Šlander. Zadovoljiti z dejstvom, da smo boljši kot lani, pravi, se ne smemo, saj so bili lanske rezultati zelo slabi. Do konca leta moramo za 60 odstotkov povečati dohodek;

le na ta način lahko dvignemo osební dohodke za 40 do 45 odstotkov in tako vsaj približno lovimo inflacijo.

Pogoji gospodarjenja bodo po odmrznitvi cen za nas še težji; cene surovin bodo rasle hitreje kot cene naših izdelkov, kar nam bo zmanjševalo dohodek. Zmanjševanje dohodka lahko ustavimo le z večjo produktivnostjo in z večjim izvozom. Le večji izvoz je tudi prava rešitev naših težav z devizami, ki jih porabimo več, kot pa zaslužimo. V izvoz se bo moral izraziteje usmeriti tudi tozđ embalaže, ki zdaj prodaja na tuje tržišče zelo malo.

Največji izvozni posel tozda avtoopreme, proizvodnja žarometov za Volkswagen, zdaj v redu teče, vendar pomeni petmesečni izpad proizvodnje svetilk za Golfa, ki še niso dokončno osvojene, 1,5 milijona mark manj. S Peugeotom se zdaj končujejo dogovori, da bi Saturnus proizvajal za to firmo okrog 250.000 žarometov letno. Gre za plastične žaromete, ki naj bi jih skupaj z italijansko Seimo razvili do konca letošnjega leta. Firma Cibie pa se zanima za žaromete za novega Renaulta; tudi tu gre za velike količine in za velike denarje.

S tem je že posegel v načrte, ki naj bi nam prinašali dohodek v prihodnjih letih. Kar pa se letošnjega leta tiče, je poudaril, da moramo sproti preverjati dosežene rezultate in se prav tako sproti boriti za vsak odstotek.

Vita C.

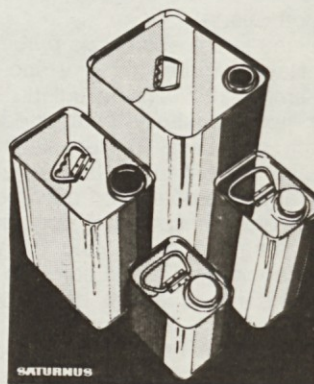
Sovlaganja ne izpolnjujejo pričakovanj

V aprilu so člani kolegija razpravljali o rezultatih naših sovlaganj. O tem smo sicer že pisali v decembrski številki Glasa Saturnusa, tokrat pa na kratko ponavljamo nekaj podatkov. Saturnus je v zadnjih treh letih podpisal več samoupravnih sporazumov o kreditiranju ali sovlaganju v tovarne, ki proizvajajo pločevino za našo proizvodnjo, te pa so se obvezale za dobavo določenih količin pločevine. Doslej smo vložili 11,5 milijonov din v valjarno Sevojno, 20 milijonov din v Impol v Slovenski Bistrici, 12,6 milijona din v Omial Omiš, 2,5 milijona din v železarno Smederevo, 10 milijonov din v Zorko Šabac, torej nad 6,5 milijonov din (po starem 6,5 milijard).

Za to bi morali dobivati blizu 3.000 ton aluminijeve pločevine letno iz valjam, 1.000 ton črne pločevine iz železarne (vendar zaradi neposlovanja železarne tudi Saturnus ni vložil celotnih v sporazumu določenih sredstev), iz Zorke Šabac pa nam na vsakih 10 milijonov din pripada 1.000 ton bele pločevine. Zorka je začela z dobavami letos, doslej smo dobili skupno le 1144 ton aluminijeve pločevine, skoraj vso iz Impola, ki pa je tudi le polovično izpolnil svojo obveznost. Poleg tega zahtevajo proizvajalci večinoma tudi devizno participacijo.

Očitno je torej, da nobeden od samoupravnih sporazumov ne izpolnjuje pričakovanj. Konkretné sklepe so na seji kolegija sprejeli glede valjarne Sevojno in železarne Smederevo. Konec tega meseca se bodo naši predstavniki sestali s predstavniki valjarne Sevojno. Če se jim ne bo uspelo dogovoriti za redne dobave pločevine, bodo začeli s postopkom razveljavljanja sporazuma. Železarna Smederevo pa zahteva, da za zagotavljanje 1.000 ton črne pločevine letno Saturnus poveča posojilo s prvotno dogovorjenih 7,9 milijona din na dobrih 22 milijonov din. Zaradi neposlovnosti železarne so na seji kolegija sklenili, da se sporazum popravi tako, da ostanemo le pri že doslej vloženi 2,5 milijoni din in zahtevamo ustrezno manjšo letno količino črne pločevine.

Vita Cajnko

Kaj prinašajo nove obrestne mere?

Kaj so obresti?

Po Marxovi teoriji so obresti cena za uporabljeno vrednost kapitala. Uporabna vrednost kapitala pa se kaže v tem, da ustvarja profit. Obresti so torej del profita in s tem tudi del presežne vrednosti, ki jo ustvarja delovna sila in si jo na podlagi institucije lastnine prilasti lastnik kapitala.

Ker so obresti cena za uporabno vrednost kapitala, se višina obrestne mere določa na trgu kapitala v odvisnosti od ponudbe in povpraševanja. V prosto konkurenčnem gospodarstvu, kjer nastopa velika množica ponudnikov in povpraševalcev, je torej višina obrestne mere neodvisna od volje posameznega človeka ali organizacije. Vpliv višine obrestne mere na gospodarstvo pa je izredno velik. Višina obrestne mere vpliva na višino investicij, zaposlovanje prebivalstva, višino povpraševanja po potrošniškem blagu in s tem na cene potrošnega blaga ter obseg proizvodnje. Zaradi možnosti vpliva obrestne mere na vse omenjene kategorije, je postala obrestna mera eden od instrumentov ekonomske politike, s katero se želi doseči osnovne cilje vsakega narodnega gospodarstva, torej čimvečji obseg proizvodnje, polno zaposlenost ter stabilnost gospodarstva.

Kadar govorimo o obrestni meri, imamo v mislih ponavadi nominalno obrestno mero. V pogojih stabilnega gospodarstva oziroma stalnih cen je nominalna obrestna mera enaka realni obrestni meri. V pogojih inflacije, pa je realna obrestna mera enaka nominalni obrestni meri, zmanjšani za inflacijsko stopnjo. Posojilodajalec, ki je dal 100 din posojila na začetku leta po 10 odstotni letni obrestni meri, je prejel na koncu leta glavnico 100 din in obrest 10 din, torej 110 din. V kolikor je bila inflacijska stopnja 15 odstotkov, je prejel manj, kot je dal. Prejeti bi moral torej najmanj 115 din, da bi obdržal enako realno vrednost, kot jo je imel za začetku leta. Za odločanje o najemu posojila je torej pomembna realna in ne nominalna obrestna mera. Kakšne so bile nominalne in realne obrestne mere v Jugoslaviji v preteklih nekaj letih, je razvidno iz tabele.

Posledica takega gibanja obrestnih mer je bila po eni strani težja, da se pridobi čim več kreditov in po drugi strani težnja, da se ne varčuje,

Obrestne mere, nizke v primerjavi z inflacijo, so v preteklih nekaj letih vzpodbujale najemanje kreditov in trošenje, ne pa varčevanja. Nove, višje obrestne mere so ukrep za gospodarsko stabilizacijo, ki naj omogoči racionalnejšo porabo sredstev. Saturnus, ki je danes ena redkih likvidnih delovnih organizacij, kratkoročno posoja povprečno 180 milijonov din mesečno poslovnim partnerjem. Povečanje obrestnih mer bo zato kratkoročno pozitivno vplivalo na poslovanje Saturnusa, v primeru večjih investicij pa bodo višje obrestne mere tudi za nas pomenile večje obremenitve.

ali da se varčuje v drugačni obliki in ne v dinarjih.

Glede na to, da banka kot finančna institucija zbira presežke sredstev in jih usmerja tja, kjer jih primanjkuje, pa se je s takimi obrestnimi merami izvajalo prerazporejanje družbenih sredstev v velikem obsegu od tistih subjektov, ki so varčevali, k subjektom, ki so trošili.

Negativna obrestna mera je torej povzročila po eni strani razlaščenje nekaterih subjektov, medtem ko je drugim subjektom omogočila prilaščanje družbene lastnine brez vloženega dela in s tem povezano neracionalno trošenje družbenega premoženja.

Sistem ugotavljanja in razporejanja celotnega prihodka in dohodka, ki ni prilagojen visoki stopnji inflacije v Jugoslaviji, je dodaten dejavnik ki vpliva na racionalno trošenje družbenega premoženja, ker omogoča delitev novo ustvarjene vrednosti (dohodek), ki dejansko sploh ni bila ustvarjena. OZD, ki je posodila 100 dinarjev v letu 1983 in prejela na koncu leta (30 odstotna obr. mera) 130 din, je 30 din obresti prikazala kot celotni prihodek oziroma dohodek in ga delila na davke in prispevke iz dohodka, ostanek pa za osebn dohodek ter akumulacijo. Ker pa je bila inflacija 60 odstotkov, delovna organizacija ne le, da ni ustvarila dohodka, ampak je že od ustvarjene akumulacije izgubila 30 dinarjev. Prejte nominalne obresti do višine inflacijske stopnje torej po svoji vsebini niso novustvarjena vrednost, temveč nadomestilo za izgubljeno vrednost zaradi inflacije.

	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982
Stopnja inflacije	28	15	9	12	12	18	39	37	29
Nom. obr. mera bank krat. kred.	10	10	10	10	12	12	12	12	12
Pasivna obr. m. nevezane din vl.	7.5	7.5	7.5	7.5	7.5	7.5	7.5	7.5	7.5
Real. obr. m. bank krat. kred.	- 18	- 5	- 1	- 2	-	- 6	- 27	- 25	- 8
Realna pas. obr. m. nevezane kred. vloge	- 15.5	- 13.5	- 4.5	- 6.5	- 8.5	- 14.5	- 29.5	- 25.5	- 25.5

Vir: Andrej Cetinski - Obrestna mera in gospodarska učinkovitost.

Novi delegati začinjajo z delom

Delavski svet delovne organizacije v novi zasedbi se je prvič sestel 24. maja. Takrat je dosednji predsednik Ivan Rup, ki ima za seboj že dva mandata, prepustil svoje mesto Avgustu Snoju iz tozda orodjarna in vzdrževanje. Dosedanji člani samoupravnih organov so delali v pogojih velikih gospodarskih težav, novih pa ne čaka nič lažje delo. Imena novoizvoljenih delegatov objavljamo na 7. strani.

Spremembe obrestnih mer in njen vpliv na gospodarjenje v Saturnusu

Spremembe bančnih obrestnih mer so bile napovedane že za začetek leta 1984 kot eden od ukrepov gospodarske stabilizacije, vendar ukrep ni bil izveden, ker so bile v decembru preteklega leta z odlokom ZIS-a zamrznjene cene in tako formalno ni bilo razloga za povečanje obrestnih mer.

Povečanje obrestnih mer še ne pomeni doseči pozitivno realno obrestno mero. Višina aktivnih bančnih obrestnih mer se giblje od 20 odstotkov za selektivne namene (izvoz na konvertibilno področje, kmetijstvo) do 42 odstotkov za kratkoročne kredite za splošne namene. Celo najvišja nominalna obrestna mera je pri inflaciji 56 odstotkov (pri zamrznjenih cenah) realno 14 odstotkov negativna. Pri tem pa je potrebno upoštevati, da se pretežni delež kreditov odobri za selektivne namene, kjer so obrestne mere nižje.

Saturnus je danes ena od redkih delovnih organizacij, ki so likvidne. Med posameznimi temeljnimi organizacijami je seveda razlika. Visoko stopnjo likvidnosti namreč izkazuje predvsem tovarna avtoopreme. Vzrokov za tako stanje je več. Osnovni razlog je majhen obseg investicij v preteklih letih, relativno počasna rast zalog temeljne organizacije, izvoz na konvertibilno področje, ki omogoča koriščenje izvoznih kreditov in relativno visok delež plačil kupcev z virnanskimi nalogi in po drugi strani relativno visok delež naših plačil dobaviteljem z menicami, kar pomeni po svoji vsebini najmanjše kratkoročnih kreditov.

Pri ostalih temeljnih organizacijah likvidnost ni na tako visoki ravni. Predvsem Tozd embalaža ima velike likvidnostne probleme na račun

povečanja zalog. Ker je likvidnost delovne organizacije kot celote kljub temu dokaj visoka, se prosta sredstva v povprečni mesečni višini 180 milijonov din posojajo poslovnim partnerjem v obliki enomesečnega posojila ali eskonta (odkupa) menic po 40 odstotni obrestni meri, kar pomeni letno donosnost v višini 48 odstotkov. Sprememba obrestne mere bo kratkoročno pozitivno vplivala na poslovanje Saturnusa, kajti od 1. 5. dalje smo tudi pri nas povečali obrestno mero za 2 odstotka, kar donosnost poveča na 51 odstotkov letno. Obenem se spreminjajo tudi plačilni pogoji za menice, prejete od naših kupcev, kar bo povečalo prihodke vseh temeljnih organizacij. Seveda pa se bodo tudi obresti, ki jih plačujemo iz dohodka za najeta posojila in za plačila računov dobaviteljem z menicami povečala.

Prejete in plačane obresti za DO (v 1000 din)

obdobje	1.1.-31.12.83	1.1.-31.3.84
Prejete obr.	72.192	32.349
Plačane obr.	10.655	5.039

V kolikor pa bomo izvedli investicijske načrte, bi visoka obrestna mera postala za delovno organizacijo breme, kajti likvidnost se bo bistveno zmanjšala, s čimer se bodo po eni strani zmanjšale prejete obresti, po drugi strani pa bomo plačevali obresti tudi za dodatno najeto posojilo. Seveda pa še vedno velja vse, kar je bilo omenjeno v relativno dolgem uvodu, namreč, da je realna obrestna mera negativna in torej s prejetimi obrestmi ne ohranjamo že ustvarjene akumulacije in da najetih kreditov prav tako ne vračamo v polni vrednosti. Kljub temu pa visoka obrestna mera zahteva zelo selektiven pristop k investicijam.

Anton Klepec

GLAS SATURNUSA 3

Novi gospodarski ukrepi in poslovanje OZD

Pogoji gospodarjenja bodo letos še težji, kot smo pričakovali ob sprejemanju resolucije, predvsem zaradi mednarodnih obveznosti. V teku je sprejemanje vrste dodatnih ukrepov in zakonov, ki naj bi dolgoročno zagotovili krepitev naše zunanje likvidnosti in ustvarili ugodnejše razmere za oživitev proizvodnje in izvoza. Temeljni cilj ukrepov je znižanje inflacijske stopnje.

Ukrepe lahko glede na njihov namen razvrstimo na:

- ukrepe, ki zadevajo odmrznitev cen in njihovo družbeno kontrolo,
- ukrepe za ureditev finančnega položaja OZD,
- ukrepe za razbremenitev gospodarstva.

Ukrepi, ki zadevajo odmrznitev cen in njihovo družbeno kontrolo.

Projekcija cen še ni objavljena, predlog pa vsebuje določilo glede dinamike rasti cen po posameznih panogah. Proces oblikovanja cen za posamezne vrste in skupine proizvodov ali za same proizvode teče v okviru poslovnih združenj. Projekcija dovoljuje 30 odstotno rast cen industrijskih izdelkov, od 18 odstotkov do 47 odstotkov. Določila projekcije pa ne odpravljajo neskladij med cenami bazične in predelovalne industrije, temveč jih še povečujejo v škodo predelovalne industrije.

Dovoljeno povečanje cen znaša za kovinsko predelovalno industrijo 22 odstotkov, posebej za embalažo 20 odstotkov, za strojogradnjo 18 odstotkov, za stanovanja in komunalo 35 odstotkov, za električno energijo 47 odstotkov.

Življenski stroški se bodo po projekciji predvidoma povečali za 38 odstotkov, kar pomeni nadaljnje padanje realnih osebnih dohodkov.

Glede na določila projekcije, ki predvideva povečanje cen nafte in derivatov in hitrejšo rast cen električne energije od rasti cen v predelovalni industriji, lahko pričakujemo negativen učinek odmrznitve cen kljub možnosti povečanja cen naših izdelkov.

Kolikšen bo ta negativni vpliv (izražen vrednostno), danes ne moremo oceniti, ker ne poznamo niti točnih vrednosti niti dinamike podražitev. Prav tako še ni jasno, kaj bo s tako imenovanimi »sivimi cenami«, ki izhajajo iz številnih sporazumov, ki so prav sedaj pred pretresom in ocenitvijo v Gospodarski zbornici.

Ukrepi za ureditev finančnega položaja organizacij združenega dela.

V organizacijah združenega dela je potrebno izdelati programe za odpravljanje primanjkljaja trajnih in dolgoročnih virov obratnih sredstev. Tako je potrebno v investicijskih programih predvideti tudi obratna

sredstva, ki morajo biti pokrita s trajnimi viri. Ti so poslovni sklad, dolgoročni krediti in dolgoročno združena sredstva.

Tudi obstoječa obratna sredstva v poslovnem procesu morajo biti pokrita s trajnimi viri sredstev.

Prehod na nov način pokrivanja obratnih sredstev bo ublažen z Zakonom o spreminjanju dela kratkoročnih kreditov v dolgoročne.

Vpliva teh ukrepov na poslovanje DO v tem trenutku še ne moremo oceniti. Vsekakor pa bodo te spremembe povzročile zmanjšanje investicijske sposobnosti tozdo.

Ukrepi za razbremenitev gospodarstva.

V pregledu predlaganih ukrepov za razbremenitev gospodarstva se predvidevajo ukrepi za zmanjšanje obveznosti iz dohodka (davek iz dohodka, prispevki za solidarnost, kolektivno komunalno rabo, zaklonišča, varstvo okolja, pospeševanje konvertibilnega deviznega priliva, za delovanje SISEOT, skupaj za približno 10 odstotkov (in osebnih dohodkov) dodatni prispevek solidarnosti, reprogramiranje samopriskupkov za 25 do 30 odstotkov). Poleg tega naj bi se za 10 odstotkov zmanjšale članarine zbornicam, splošnim združenjem, plačila bančnih storitev in storitev SDK ter zavarovalne premije. Te razbremenitve naj bi predstavljale 9,9 milijard din prihodka za gospodarstvo SRS.

Same delovne organizacije pa bi morale z racionalnejšim gospodarjenjem s surovinami, racionalnejšo porabo energije, racionalnejšo organizacijo transporta in zmanjšanjem stroškov prihraniti v Sloveniji 37,5 milijard din.

Višine teh razbremenitev za naše temeljne organizacije zaradi raznih nejasnosti zaenkrat še ne moremo opredeliti.

Metka Peterlin

INTERPACK 84

Svetovna razstava strojev

Svetovni sejem Interpak je največja razstava strojev in opreme za polnjenje ter za proizvodnjo same embalaže. Površina razstavnega prostora v Düsseldorfu je velika za približno deset zagrebških velesejmov. Dnevno si ogleda sejem okrog 50.000 obiskovalcev z vsega sveta. Za orientacijo jim služi katalog, urejena informativna služba in računalnik, ki je na razpolago obiskovalcu v vsaki dvorani in preko katerega lahko dobi vse informacije o razstavljenih proizvodih.

Na letošnjem sejmu, ki je trajal od 10. do 16. maja, Saturnus sicer ni razstavil niti svoje opreme iz programa strojogradnje niti kovinske embalaže. Sejma smo se udeležili kot zbiralci novih idej in zato, da bi uskladili razvojno politiko Saturnusa s sodobnimi gibanji v svetu embalaže.

Dolgoročni razvoj tozda orodjarna

Tozda Tovarna avtoopreme in tozda Tovarna embalaže zahtevata kakovostno, količinsko in časovno ustrezno zadovoljevanje svojih potreb po kakovostnih orodjih, strojih in remontih, kar je pogoj za uspešen nastop na domačem in tujem trgu.

Ker so bila vsa prizadevanja za pridobitev ustreznih površin od sosedov na lokaciji Moste neuspešna, smo z vlogo na Skupščino občine Ljubljana Moste-Polje izrazili našo željo in pripravljenost za nakup nedokončane hale Plutala na površini 15.332 m² ob Letališki cesti. V ta namen smo morali občini dostaviti predinvesticijsko študijo o razvojni in ekonomski upravičenosti preselitve tozda orodjarna in vzdrževanje na novo lokacijo. Analiza zmogljivosti, strukture in procesov v tozdu, ob upoštevanju potreb v poslovnem okolju, narekuje povečanje zmogljivosti temeljne organizacije. S povečanjem in razširitvijo orodjarne pa nam bo omogočeno poleg zadovoljevanja internih potreb tudi projektiranje in proizvodnja celotnih linij za proizvodnjo embalaže za konzerviranje hrane. Na omenjenih področjih se želimo usposobiti za izvedbeni inženiring, to pomeni, da se bomo usposobili za postavitev kompletnih linij na ključ. V lanskem letu smo pričeli s proizvodnjo temperiranih naprav za stroje za predelavo plastičnih mas, ki jih že dobavljamo jugoslovanskim kupcem, po njih pa povprašujejo tudi tuji kupci.

Z izvedbo tega programa bomo do leta 2000 povečali fizično proizvodnjo tozda za 525 odstotkov, potrebovali pa bomo nove naložbe, tako v stroje kakor v primerne prostore. Trenutno so problematični predvsem prostori, ker so sedanji premajhni in nam ne omogočajo niti začeti vse predvidene proizvodnje. Delovni prostori so neprimerni, saj so v več nadstropjih in na različnih lokacijah.

Saturnus si je zato zastavil cilj, da prenese poslovanje na lokacije, ki mu bodo omogočale ustrezni dolgoročni razvoj. Poleg urejene lokacije za tozda avtoopreme, ki tudi nudi možnost perspektivnega razvoja, se nam je sedaj ponudila priložnost, da v isti industrijski coni na Letališki cesti, ki je popolnoma komunalno opremljena, omogočimo enak razvoj tozdu Orodjarna in vzdrževanje.

Plutal je leta 1976 zgradil novo proizvodno halo v izmerah 90 x 40 metrov, vendar brez dokončanih inštalacij in brez vzporednih objektov. Elektrotehna Delta je ta nedokončani objekt odkupila. Ker pa se je medtem Delta združila z Iskro ter prenesla svoje delovanje v Kranj, tudi oni niso dogradili objekta. Obstoječo proizvodno halo je potrebno še ustrezno opremiti z električnimi in strojnimi inštalacijami in zgraditi prizidek z zakloniščem, tako da bo skupna uporabna zazidana površina znašala 6200 m². Nato bo treba še urediti okolico in objekt priključiti na obstoječe komunalne in energetske vire. Termiski plan izgradnje predvideva izdelavo in pridobivanje ustrezne dokumentacije ter odkup zemljišča z gradbenim objektom v letu 1984, v letu 1985 dograditev zgradbe in v letu 1986 preselitev in zagon.

Po koncu prve faze, ki je predvidena v letu 1986, bomo v letu 1987 dosegli podvojeno realizacijo v primerjavi z letom 1983, to je 520 milijonov din, od tega 42 odstotkov s proizvodnjo strojev, 40 odstotkov s proizvodnjo orodij in 18 odstotkov s investicijskim vzdrževanjem ter generalnimi remonty. Delitev celotnega prihodka nam kaže izredno visok delež dohodka (55 odstotkov) v celotnem prihodku, kar kaže, da gre za proizvodnjo, ki potrebuje malo materiala in veliko umskega ter strokovnega dela.

V drugi in tretji fazi izgradnje, po letu 1990, bo rast strojogradnje še intenzivnejša, tako da bo leta 1995 znašal celotni prihodek 849 mio din (3,2-krat več kot leta 1983) in leta 2000 1.366 mio din (5,5-krat več kot leta 1983). Predvidevamo razširitev prostora na 12.000 m² proizvodnih površin. Število zaposlenih se bo predvidoma povečalo od sedanjih 237 na 573 v letu 2000.

Povzetek po predinvesticijski študiji in vlogi na SO Ljubljana Moste-Polje.

M.M.

lahko predstavili v svetovni konkurenci. To sta predvsem avtomatski vlagalec pločevine in robilka pokrovov, ki sta pomembna stroja v avtomatski liniji za izdelavo pokrovov. Opazili smo tudi več manjših tehničnih rešitev, ki jih bomo uporabili v naši proizvodnji embalaže in pri konstrukciji strojev.

Jožko Čuk

Küzmič spet prvi

Küzmič že četrtrič zmagovalce Rallya Saturnus. Tekmovalna vozila z našo dodatno opremo. Rekordno število gledalcev navkljub slabemu vremenu. Zaključek rallya v sončnem Portorožu.

To bi bilo na kratko skoraj vse o našem letošnjem rallyu.

Letošnji rally, dolg 452 km s 15 hitrostnimi preizkušnjami, z odlično tujo in domačo udeležbo tekmovalnih vozil in tekmovalcev, je za nami. Na skupni dolžini 195 km so se na hitrostnih preizkušnjah naši tekmovalci pomerili s hudo mednarodno konkurenco: avstrijskimi, nemškimi, čehoslovaškimi, sovjetskimi posadkami, s švedsko posadko in posebno nevarnimi italijanskimi posadkami. Küzmiču tesno za »petami« so sledili namreč Italijani Pasetti, Colombi, Avstrijec Janda pa tudi Sovjeti Filimonov, Štikov in Počkua na zanimivih Moskvičih 2104 SL Rallye. Med prvih deset so se uspeli uvrstiti tudi ostali naši: Lulik, Zonta in drugi.

Letos smo na Trgu osvoboditve v Ljubljani lahko med veliko množico gledalcev opazovali start vozil, ki jih lahko vidimo samo na večjih mednarodnih rallyjih. Tekmovalci so se spustili v boj v vozilih Opel Ascona 400, Fiat 131 Abarth, Renault 5 Turbo, Kadett GTE, Moskvíč, Porsche, Talbot Lotus itd. Slabo vreme je poskrbelo za še težje pa tudi bolj zanimive hitrostne preizkušnje. Že tako težko makadamsko hitrostno preizkušnjo Sava na Pokojišču je prekosila preizkušnja na Zaplani. Blato na asfaltu je v hudih ovinkih povzročalo težave največjim moštrinom volana. Sovjetskemu vozniku, ki je razbil dodatne luči, je priskočila na pomoč servisna služba avtoopreme. Zahvaljujoč Bobičevi hitri intervenciji je bil sovjetski Moskvíč sposoben za nočno vožnjo, za kar mu je bil voznik izredno hvaležen, Saturnus pa je z montažo naše dodatne svetlobne opreme nasploh poskrbel za opaznost znamke »S«, kar je bilo videti tudi v televizijski reportaži. Letošnji gledalci so zadovoljni odhajali z oglada hitrostnih preizkušenj.

Drugi del rallya se je pričel v nasprotju z »vrhniškim« delom in meglelim Pokojiščem v sončnem vremenu. Iz centra prepolnega Portoroža so se pognali vozniki v nočni boj na slovenski obali. Toplo jasno noč so rezali žarometi tekmovalnih vozil. »Hitre« asfaltne hitrostne preizkušnje so vodile celo po ozkih cestah bližnjih krajev. Upali smo, da ne bo nobeno vozilo končalo svoje poti v kakšni primorski kuhinji. Vse je potekalo srečno. Gledalci z obale so si lahko ogledali pravo nočno predstavo, ki je dišala po Rallyju Monte Carlo, vetru z morja in južno italijanskih rallyjih. Čeprav se je rally prvič odvijal na tem področju, so gledalci takoj dokazali, da je to »njihova« prireditel. Množico gledalcev je opazil tudi opazovalec FISE H. Schwägerl iz ZR Nemčije in se o tem pohvalno izrazil. Sicer pa tako zanimanje posebej cenijo tudi tekmovalci, saj so poleg tega, da so športniki, predvsem tudi entuziasti.

Da so pravi entuziasti, so letos dokazali tudi prenekateri Saturnužani, ki so pomagali, da je prireditev uspela. Z močnimi delavskimi rokami so nakladali in razkladali rampo, postavljali ograje in pokazali, da živijo s to prireditvijo.

Rally se je končal srečno. Zmagovalci zmagujejo, Rally Saturnus pa ostaja prireditel, ki uveljavlja naše delo na domačih in v zadnjem času tudi tujih trgih, kjer Rally Saturnus in »marka« Saturnus nista več nepoznana. To dokazuje zanimanje tekmovalcev in podjetij iz Avstrije, Italije, ZR Nemčije, Švedske, Sovjetske zveze itd. To dokazuje tudi zanimanje časopisov, revij, fotoreporterjev, radia in posebej televizije, ki je z mojstrsko reportažo uspela predstaviti našo prireditel, tekmovalno borbeno vzdušje, težke pogoje vožnje in ne nazadnje Saturnus in našo dodatno svetlobno opremo.

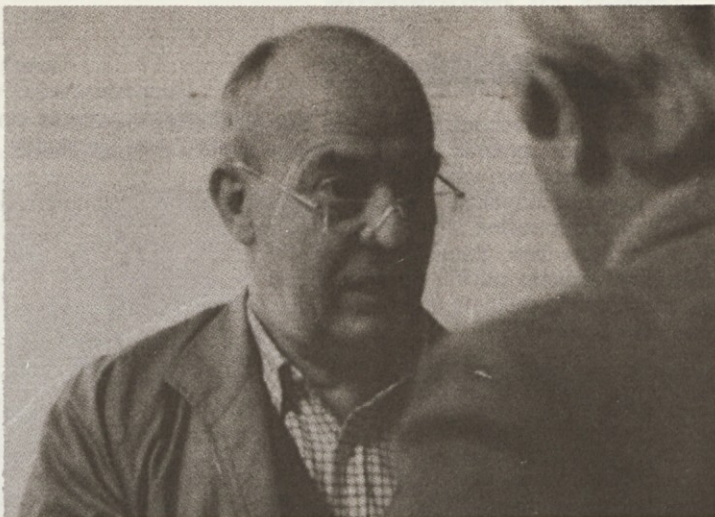
In kar je tudi pomembno: naša prireditel je postala znana, postala je sinonim za avto-moto šport. Prireditel, ki veliko pomeni industriji, turizmu, Avto-moto zvezi in društvom. Z njo se nedvomno uspešno postavljamo ob bok uspešnim in prodornim delovnim organizacijam v Sloveniji, ki v zadnjih letih izdelujejo in razvijajo kvalitetno opremo in izdelke in jo uvrščajo na tuja tržišča.

Rezultati:
skupna uvrstitev, mednarodni del-
1. Küzmič-Šali (Renault 5 turbo - Jug.) 8.738, 2. Pasetti-Siega (fiat 131 abarth - It.) 8.798, 3. Colombi-Mattanza (Opel Ascona 400 - It.) 8.804, 4. Janda-Brandstätter (Opel Ascona 400 - Au.) 9.157, 5. Pirjevec - Pirjevec (Fiat 131 abarth - Jug.), 9.359, 6. Lulik-Vidmar (Opel kadett GTE - Jug.) 9.391, 7. Filimonov-Devel (Moskvíč 2140 SL rallye - SZ), 8. Zonta-Vene (Zastava 101 - Jug.) 9.649, 9. Štikov-Titot (Moskvíč 2140 SL rallye - SZ) 9.732, 10. Počkua-Potapov (Moskvíč 2140 SL rallye - SZ) 9.761 itd.

Ivo Frbežar

Langhoff: možnosti so velike

Dan po končanem rallyju so bili tuji partnerji Saturnusa povabljeni še v toz avtoopreme, kjer so si ogledali proizvodnjo in izdelke. Prišli so kupci iz Zahodne Nemčije in Nizozemske in predstavniki tovarne Avtopal iz Češkoslovaške, ki tako kot Saturnus proizvaja avtomobilsko svetlobno opremo.

Med gosti je bil tudi John Langhoff, glavni predstavnik Saturnusa za izvoz v trgovino v Zahodno Nemčijo, Dansko in Nizozemsko. Na rally je povabil svoje kupce, ker je očitno videl v tej prireditvi možnost, da vzbudi med njimi večje zanimanje za naše proizvode in s tem tudi sebi izboljša posel. O sodelovanju s Saturnusom pa pravi sam:

»Sodelujemo z več jugoslovanskimi tovarnami in moram reči, da je Saturnus naš najboljši partner, tako zaradi svojih izdelkov kot zaradi ljudi. To pravim povsem iskreno, ne iz vljudnosti. Pri sodelovanju s tovarnami iz Jugoslavije imamo večkrat teža-

ve, zaradi različnosti tržnih razmer, ki vladajo na vašem in našem tržišču. Zahodnonemški trg na primer lahko sprejme velike količine proizvodov, jugoslovanske tovarne pa prihajajo z majhnimi serijami, ki jih je treba »vrniti« na tržišče. Ljudje v Saturnusu so glede tega pokazali veliko sposobnosti in prilagodljivosti, z njimi je lahko sodelovati.«

Kakšne možnosti imajo po vašem mnenju Saturnusovi proizvodi na nemškem tržišču?

»Velike. Mnogo večje, kot pa jih Saturnus trenutno lahko izkoristi, kajti žal je pri mnogih proizvodih vezan na pogodbe s posameznimi avtomobilskimi tovarnami.«

Kako pa vam je bilo všeč na rallyju?

»Zelo sem užival. Spoznal sem mnogo vaših ljudi iz vodstva, komerciale, razvoja, kar je bila zame prijetna izkušnja. Prav gotovo nisem zadnjič prišel na Rally Saturnus.«

Več luči za moskviče?

Na rallyju Saturnus se je letos prvič merila v hitrosti in spretnosti tudi ekipa sovjetske tovarne AZLK (Avtomobilni zavod »Leninskogo kom-somola«) s svojimi moskviči. Že teden prej so predstavniki te tovarne, predstavniki sovjetskega Avtoexporta in jugoslovanskega Progres, ki sta posrednika pri naši menjavi s Sovjetsko zvezo, in tekmovalci obiskali Tovarno avtoopreme. Ogledali so si proizvodnjo, kjer nastajajo tudi zadnje in utripajoče luči za približno 30.000 moskvičev letno. V tovarni AZLK pripravljajo tudi nov model moskviča, ki bo predvidoma na tržišču čez dve leti. Če bo dogovarjanje uspešno, bo Saturnus zanje delal tudi sprednje luči in žaromete. To bi lahko znatno povečalo naš izvoz v Sovjetsko zvezo, ki bo letos (skupno s svetlobno opremo za Kamazove tovornjake) predvidoma dosegel vrednost 4,3 milijone klinkinskih dolarjev.

Vita Cajnko

Saturnužanom vrsta priznanj - Saturnužanom vrsta priznanj

Priznanji občine

Pred praznikom Osvobodilne fronte, ki je hkrati tudi praznik občine Moste-Polje, podeljujejo vsako leto občinske nagrade in plakete. Letos so prejeli nagrado občine štirje občani, med njimi tudi Saturnužan Emil Kurent. Plaketo občine pa je dobilo glasilo naše delovne organizacije, Glas Saturnusa.

Emil Kurent je zaposlen v obratu Zalog kot preddelavec. Nagrado je dobil zaradi prizadevnega dela v sindikatu in v samoupravnih organih in kot vesten in ustvarjalen delavec, ki se trudi za izboljševanje proizvodnje. Pred leti je dobil občinsko priznanje tudi za svoje inovativno delo. Bil je predsednik osnovne organizacije sindikata obrata Zalog, pred kratkim je bil že drugič izvoljen za delegata v delavski svet tozda embalaže in delovne organizacije,

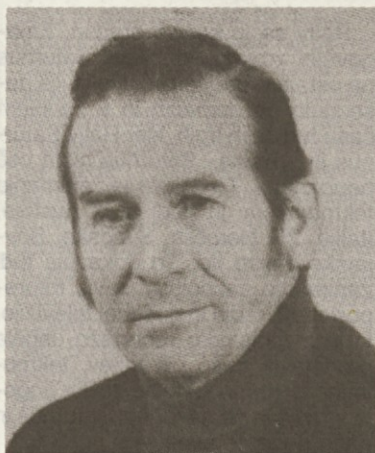
je član občinskega sveta in republiškega sveta Zveze sindikatov.

Glas Saturnusa je bil nagrajen s plaketo občine kot najstarejše glasilo delovne organizacije v naši občini. Letos jeseni bo dopolnilo 25 let izhajanja (spomin na njegove začetke in razvojno pot bomo obudili v eni naslednjih števil). Glas Saturnusa, kot je bilo navedeno v obrazložitvi, je v svojih »najboljših letih« mnogo prispeval k razvoju in utrjevanju samoupravnih odnosov v delovni organizaciji, ohranjal bogate revolucionarne tradicije iz delavskega gibanja, pomagal delavcem pri samoupravnem odločanju, jih hrabil v zaostrenih gospodarskih trenutkih in krepil enotnost kolektiva.

Priznanji občinske raziskovalne skupnosti

Že peto leto teče tudi nagradna akcija Občinske raziskovalne skupnosti »Inovator«. Njen namen je spodbujati in dajati zaslužen priznanje tistim, ki se ukvarjajo z inventivnostjo, bodisi kot inovatorji ali kot organizatorji. Med letošnjimi nagrajenci sta tudi dva Saturnužana.

Janez Trtnik iz obrata Zalog je dobil priznanje »Inovator« za izboljšave v proizvodnji pločevinaste embalaže. Lani je prijavil dve tehnični izboljšavi (eno skupaj s sodelavcem Marjanom Gradiškom), ki se že uporabljata v proizvodnji. Z mehanizmom za dviganje težkega orodja »rame« je olajšal delo delavkam, naprava za mazanje pokrovov za

vedra pa je preprečila zastoje in okvare orodij v proizvodnji.

Aleksander Sekirnik, ki dela v razvojni službi tozda avtoopreme, je dobil najvišje priznanje »Inovator 83« za povsem novo rešitev pri izdelavi avtomobilskih žarometov, ki zagotavlja večjo odpornost proti rjavenju. Inovacija je bila tudi patentirana; Saturnusu je prinesla ogromno koristi, saj je omogočila nadaljevanje našega največjega izvoznega posla, proizvodnje žarometov za Volkswagen. Firma je namreč po novem zahtevala žaromete, ki vzdržijo 6-letno garancijo, in brez nove rešitve, plastičnega obroča, bi bile pri nas potrebne velike investicije v površinsko zaščito.

Priznanja občinskega sveta ZS

Občinski sindikalni svet pa je vsakoletna priznanja najzaslužnejšim sindikalnim delavcem in osnovnim organizacijam Zveze sindikatov podelil 18. maja. Dobili so jih trije člani naše delovne organizacije in konferenca osnovnih organizacij Zveze sindikatov Saturnus.

Jenez Smrajc, direktor TOZD Orodjarna in vzdrževanje, je dobil srebrni znak Zveze sindikatov za uspešno delo na strokovnem področju in za družbenopolitično aktiv-

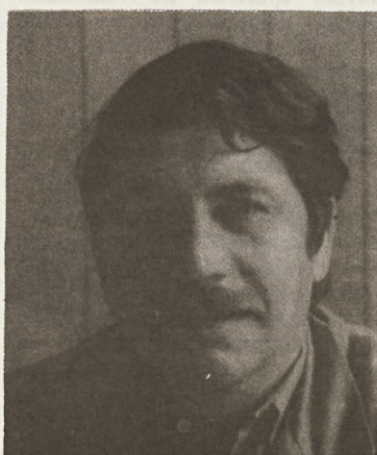
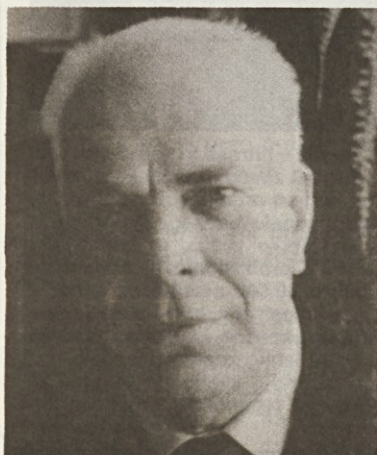
nost. Bil je član rajonskega komiteja SKOJ, predsednik delavskega sveta delovne organizacije in osnovne organizacije sindikata Saturnus, član občinskega komiteja, član republiškega odbora sindikata kovinarjev in opravljal še več drugih funkcij.

Brane Koleča je prejel srebrni znak ZS za dosedanje družbenopolitično delo. Bil je zelo aktiven v OZSOMS, član delavskega sveta tozd in delegat SIS, priznanje pa je

dobil predvsem za vodenje Izvršnega odbora OZS tozda avtoopreme v preteklem mandatnem obdobju.

Avgust Snój je dobil posebno priznanje za delovanje v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih in za vodenje športno-rekreativnega društva Saturnus. Bil je član že več samoupravnih organov (po novem je predsednik delavskega sveta DO) in dve mandatni dobi sekretar OZK TOZD Orodjarna in vzdrževanje.

Priznanje je dobila tudi **konferenca osnovnih organizacij ZS Saturnus** za vključevanje v problematiko delitve osebnih dohodkov in razreševanja socialne problematike, za sodelovanje pri reševanju problemov gospodarske stabilizacije in drugih vprašanj v delovni organizaciji, za podporo množični rekreaciji in za sodelovanje pri organizaciji tekmovanja kovinarjev.

Naš med najboljšimi

Na republiškem srečanju kovinarjev, ki so ga letos v Kamniku slovesno poimenovali Memorial Franca Leskoka - Luke, je Bojan Radež iz našega obrata strojev zasedel tretje mesto med strojnimi ključavničarji. Čestitamo!

Izvolili smo

Na volitvah 10. maja smo izvolili člane delavskih svetov tozdov, DSSS in delovne organizacije, disciplinskih komisij in delavske kontrole. Skupaj z imenovanimi člani izvršilnih organov DS imamo v samoupravnih organih blizu 200 delegatov. Če prištejemo še približno 100 delegatov v SIS in zbor združenega dela občinske skupščine (ki pa se bodo zamenjali šele čez dve leti), je to cela množica ljudi, izbranih, da bi odločali ne namesto nas, temveč skupaj z nami. Vsak sedmi Saturnužan je delegat - pa se lahko kljub temu zgodi, da ne vemo, kaj se bodo jutri ali kaj so se včeraj pogovarjali na delavskem svetu, v odboru za delovna razmerja, v SIS za zdravstvo... Sestankov, krajših od ure in pol, je malo, takih pod uro skoraj ni. Z izvolitvijo smo potrdili svoje zaupanje, da bodo delegati upoštevali naša mnenja in nas obveščali; če ne bodo, jih pa sami kdaj povlecimo za rokav in vprašajmo, kako in kaj, da posedanje na sestankih ne bo stran vržen čas. V pomoč naj nam bo naslednji spisek novih delegatov.

DELOVNA ORGANIZACIJA

DELA VSKI SVET
Cvetko Andrej
Hržič Polona
Ivanič Majda
Kurent Emil
Levec Franc (namestnik)
Oblak Andrej
Perpar Slavko
Završnik Milan
Golobič Lenčka
Gvardjančič Matija
Koleša Brane
Mihelič Metka
Mulh Ferdinand
Susman Marjan
Cimerman Stane
Goršič Jože
Snoj Avgust (predsednik)
Medič Janez
Zupan Viktor
Žvan Marjan

ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE
KONTROLE
Breznik Jože
Glavač Franc
Šebenik Dušan
Jerom Jožica
Privšek Henrik
Radič Ljuba
Dornig Ludvik
Hudeček Janez
Ulaga Janez
Martinčič Edo
Podgornik Helena

SKUPNA DISCIPLINSKA KOMISIJA
Žnidaršič Vinko (predsednik)
Andrejevič Zorica
Čehič Hata
Gajič Anka
Koritnik Silva
Jeklić Bogomir
Miklavc Jože
Mrak Franc
Pahor Božidar
Demšar Janez
Petranovič Marija
Sašek Tinca
Zorman Janez
Agapito Marija
Golubič Štefan
Kosec Vera
Novak Jože
Haring Jože
Nose Kristina
Poljšak Lidija
Starin Roman

ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA
Sovinc Nuša
Poženel Liljana
Steindl Branka
Pogačnik Vili
Bolta Janez
Bitenc Franc
Jaklič Aleš

Krulej Marko
Zrnko Kristina
Novak Brane
Kralj Marjan
Jager Marija

GOSPODARSKI ODBOR
Šimnovc Peter
Vrzel Slavko
Dolničar Jožica
Lampič Edo
Turk Vojko
Mahne Slavko
Miklić Miro
Toplak Tatjana
Bernik Janez
Levec Franc
Slak Lado
Marguč Franc

ODBOR ZA INFORMIRANJE
Cajnko Vita
Gogala Darjo
Zupančič Dragica
Vilar Janez
Črne Pavel
Škulj Peter
Zakrajšek Dušan
Walland Radovan
Kržič Nataša
Fattori Vojko
Dobrilovič Marjan
Pene Peter

TOZD TOVARNA EMBALAZE

DELA VSKI SVET
Bizjak Silvo
Gorenc Andrej
Leban Lado
Oražem Franc
Smrekar Jože (predsednik)
Ivanič Majda
Kobal Fani
Lovrenčič Marija
Paulič Marjan
Rošer Marija
Vodnik Fani
Završnik Milan
Jamar Elizabeta
Trampuš Boris
Iskra Lojze
Kurent Emil
Mrgole Jože
Pangršič Draga
Plut Marija
Alič Alojz
Oblak Andrej (namestnik)
KOMISIJA SAMOUPRAVNE
DELA VSK E KONTROLE
Breznik Jože
Kočar Miro
Povše Fani
Vehovec Franc
Završnik Vera

GOSPODARSKI ODBOR
Levec Franc (predsednik)
Klander Janez
Miklavčič Janez
Slak Lado
Oražem Franc
Potočnik Lojze (namestnik)
ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA
Rup Ivan (namestnik)
Maksimovič Vojko
Kozlevčar Bojan
Leban Lado
Hribar Ludvik
Snoj Janez
Novak Brane (predsednik)
ODBOR ZA INFORMIRANJE
Fattori Vojko (predsednik)
Kraševec Anastazij
Pene Peter
Vokal Jure
Oblak Andrej
Dobrilovič Marjan
Podbrežnik Jelka (namestnik)

TOZD TOVARNA AVTOOPREME

DELA VSKI SVET
Bovhan Ivanka
Čehič Cvetka
Špehar Jože
Wertl Marjan
Čukič Jovanka
Marolt Olga
Nadarevič Ramza
Novak Jože
Žuna Danica
Kraševec Milojka
Kukovec Edo
Mulh Ferdinand
Pahor Erna
Horvat Marija
Wertl Janez
Petelin Matjaž
Marjetič Alojz
Pašalič Antonija
Pernoster Anica
Gvardjančič Matija (predsednik)
Črček Ferdinand
Šmejč Jože
Susman Marjan (namestnik)
Klun Jože
Turk Karol

KOMISIJA SAMOUPRAVNE
DELA VSK E KONTROLE
Česen Jože
Primožič Joža
Privšek Henrik
Radič Ljuba
Šarčević Šefik
ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA
Pirš Alojz
Miklavc Janez (namestnik)
Jaklič Aleš (predsednik)
Krulej Marko
Zrnko Kristina
Habič Jože
Nadarevič Ramza
GOSPODARSKI ODBOR
Matjaž Andrej (namestnik)
Bernat Janez (predsednik)
Lubi Franc
Miklavčič Leopold
Miklić Miro
Toplak Tatjana
Železnik Janez

ODBOR ZA INFORMIRANJE
Zakrajšek Dušan (predsednik)
Walland Rado
Koleša Brane (namestnik)
Stanojevič Momčilo
Kržič Nataša

TOZD ORODJARNA IN VZDRŽE- VANJE

DELA VSKI SVET
Cimerman Stane
Lukša Josip
Pungerčar Anton
Babnik Drago
Goršič Jože (predsednik)
Lazarevič Milan
Trdan Franc
Cerkvenik Anton
Krenn Mitja
Garbajs Franc (namestnik)
Snoj Avgust
Grabec Ivan
Likovič Janez
KOMISIJA SAMOUPRAVNE
DELA VSK E KONTROLE
Dornig Ludvik
Hudeček Janez
Janežič Jože
Studen Stane
Vidmar Adolf
GOSPODARSKI ODBOR
Lampič Edo (predsednik)
Turk Vojko (namestnik)
Novak Drago
Mahne Slavko
Markovič Zoran
Porenta Zdravko
Kregar Franc
ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA
Pogačnik Vili (predsednik)
Bolta Janez (namestnik)
Kralj Anton
Stajnko Božo
Bitenc Franc
Podobnik Janez
Surk Stane
ODBOR ZA INFORMIRANJE
Vilar Janez (predsednik)
Dimnik Janez (namestnik)
Črne Pavel
Čekerevac Vladka
Škulj Peter

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

DELA VSKI SVET
Mozetič Marjan
Požar Milka
Cverle Izidor (namestnik)
Medič Janez (predsednik)
Škrjanc Andrej
Tršan Mojca
Horvat Marjana
Pirš Marija
Mihelčič Marko
Okorn Darja
Rešetar Franc
Bevc Jožica
Jerman Franc
Peterlin Metka
Todorovič Dragica
KOMISIJA SAMOUPRAVNE
DELA VSK E KONTROLE
Bizjan Mojca
Koren Borivoj
Martinčič Edo
Plesničar Anamarija
Vidovič Tone
GOSPODARSKI ODBOR
Kralj Nada
Zorec Jožica (namestnik)
Bavčer Irena
Erhovnic Tomaž
Vrzel Slavko (predsednik)
Končan Branka
Živic Slavica
ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA
Hočevlar Vera
Todor Miran (namestnik)
Lebar Marija
Erman Jožica (predsednik)
Škrlić Henka
Švigelj Jolanda
Mihelčič Marko

O alkoholizmu v delovni organizaciji

Alkoholizem je zelo resen socialni, medicinski in tudi gospodarski problem, ki žal tudi nam v Saturnusu prinaša nemalo skrbi in nepravilnosti. Po definiciji Svetovne zdravstvene organizacije je kronični alkoholik tista oseba, ki nezmerno uživa alkoholne pijače in ki je zato že tako odvisna od alkohola, da kaže telesne ali duševne bolezenske motnje, pri čemer je v nevarnosti njegovo socialno in ekonomsko stanje ter odnos do okolja.

Alkoholik je človek, ki iz kakršnegakoli razloga občuti strastno potrebo po alkoholu. Čustveno je vezan na uživanje alkohola, ker želi čim večkrat doživeti omamo, zastrtost zavesti.

Alkohol deluje na možgansko skorjo in s tem povzroča mnoge škodljive spremembe v človekovi osebnosti. Predvsem zmanjšuje človekovo sposobnost za presojo objektivne resničnosti, njegovo kritičnost in smisel za realnost, slabi njegovo moralno podobo (kot npr. občutek odgovornosti, obzirnost in taktičnost do okolja), dviga zaupanje vase, potiska v stran neprijetne občutke. Hkrati pa dviga razporejenost, ustvarja lažen občutek moči, dela človeka na videz podjetnega ter preganja potrtost in obup.

V vsakodnevem življenju, v delovni organizaciji, imamo večinoma opravka le z lažje opitimi delavci. Tak človek ima navidezen občutek večje energije in povečane delovne storilnosti. Ta subjektivni občutek pa je vsekakor varljiv. Gre bolj za zmanjšano kritičnost do sebe in nalog, za navidezni optimizem, ne pa za dejansko povečano delovno sposobnost. V resnici je opit človek manj sposoben za delo, tako telesno kot duševno. Telesna moč je manjša, ker je mišična moč zmanjšana, gibi so počasnejši in netočni. Takšna poškodovana motorika je zlasti nevarna, kadar gre za hitre, refleksne gibe, ki morajo biti natančni. To je posebno pomembno pri delu na nevarnejših strojih, z ostrim orodjem, zato so v takih primerih nesreče pri delu pogostejše. Pa tudi sicer, v manj nevarnih okoliščinah, lahko opazimo, da opit človek dela počasi in nerodno, da je njegov delovni učinek manjši in da trpi kakovost dela. Razen tega s svojim obnašanjem moti okolico.

Noben alkoholik ne prizna, da je nagnjen k pijači, še manj pa, da je pijanec. On »ga samo včasih malo kukne, je rad vesel, ne zdrži doma, se rad malo razvedri« ipd.

Delavce, ki so nagnjeni k pijači, precej zanesljivo odkrijemo po nekaterih razpoznavnih znakih. Pogosto tožijo zaradi (pravih ali navideznih) bolezenskih težav v prebavnih organih, nad socialnimi, gospodarskimi ali družinskimi težavami in neopravičeno izostajajo od dela, posebno ob dnevih po praznikih. Pogostejše so na bolniški kot drugi, saj je njihova telesna odpornost v resnici manjša, doživljajo več nesreč pri delu. Pri delu dosegajo

manj uspeha in storilnosti; s svojim obnašanjem do sodelavcev in vodij izzovejo motnje v medsebojnih odnosih, kar zmanjšuje produktivnost dela in varnost v delovni skupini; zelo radi skrivajo svoje slabosti.

Alkoholizem v naši delovni organizaciji opazamo v dvojni obliki. Bolj ali manj kronični alkoholiki zaradi različne stopnje vdanosti pijači prihajajo včasih opiti na delo, se tudi med delom opijejo, najpogostejše pa sploh izostanejo z dela po dnevih pitja. (V zadnjih treh letih je bilo v kadrovske službi zaradi alkoholizma obravnavanih 32 članov kolektiva, med katerimi je kar 19 večkratnih povratnikov. Od 32 primerov jih je 15 pristalo na zdravljenje, vendar sta se pozdravila le dva, pri desetih je bilo zdravljenje neuspešno, trije pa še obiskujejo terapevtske programe. Zelo pogosto je tudi občasno opijanje med delovnim časom ob posebnih priložnostih, kot so proslave, prireditve in praznovanja (osebna ali družinska), kar ustvarja ugodne razmere za razširjanje alkoholizma v delovni organizaciji.

V obeh primerih prav gotovo trpi delovna disciplina in seveda tudi delovni učinek. Medtem ko ostane v prvem primeru nedisciplinarna omejena le na enega delavca, ima v dru-

gem primeru »kolektivni« značaj, s čemer naj bi bila že v naprej opravičena tudi opustitev normalnih delovnih dolžnosti, češ da gre zgolj za gojitev prijateljskih odnosov med člani kolektiva, za tesnejše medsebojno spoznavanje in ustvarjanje bolj sproščenega vzdušja. Pri tem je zanesljivo le to, da trpi delo v času take družabnosti med delovnim časom, medtem ko so pozitivni učinki v smeri večje povezanosti po navedeni bolj kratkotrajni.

Posebno vodilni in vodstveni delavci so odgovorni za to, da se delavci med delovnim časom ne opijejo. Opit človek ne sodi na delovno mesto in ga je treba odstraniti. Delovna organizacija mora ohraniti vzdušje resnega delovnega poleta, če hoče varovati interese proizvodnje. En sam vinjen človek prinese v skupino vzdušje neresnosti in ta se razleze kot epidemija po vsem obratu. Poleg doslednega prepovedovanja pitja alkoholnih pijač na delovnem mestu in vinjenosti pri delu je nujno tudi preventivno vzgojno-izobraževalno delo o alkoholizmu in njegovih posledicah in o možnostih ter uspehih zdravljenja z medicinske in socialne plati. Delavce, pri katerih je bila opažena nagnjenost k popivanju, je treba pravočasno napotiti na svetovalne razgovore in zdravljenje. Podrobnejši predlog preventivnih in kurativnih ukrepov za zdravljenje alkoholizma je že pripravila kadrovska služba.

Milan Pavliha

Naš delegat je vprašal

Na 23. seji zbora združenega dela dne 26. decembra 1983 je naš delegat Jože BELAK postavil naslednje delegatsko vprašanje:

Delavci Saturnusa opozarjamo na neurejene prometne razmere na Letališki cesti od križišča Kajuhove dalje, katere ogrožajo življenje udeležencev v prometu - posebno pa pešcev in kolesarjev (niso izdelani pločniki, semaforji in niso zaščiteni oziroma primerno označeni prehodi preko železniških tirov. Ravno tako ni rešeno vprašanje mestnega potniškega prometa, kljub temu, da so si OZD s področja industrijske cone zelo prizadevale za ureditev tega problema.

Predlagamo, da se izdelajo idejne rešitve za rekonstrukcijo Letališke ceste, s katerimi bi odpravili navedene probleme.

Zavod za izgradnjo Ljubljane, TOZD Urejanje stavbnega zemljišča je pripravil naslednji odgovor:

»Ureditev Letališke ceste je bila predvidena v tem srednjeročnem obdobju. V letu 1980 smo pripravili idejno rešitev servisne ceste od Šmartinske do Letališke ter dalje do Litijske ceste in ureditev Letališke ceste od Kajuhove do Julona. Kot I. fazo izgradnje teh cest smo predvideli servisno cesto od Julona do Šmartinske ceste, ki je že zgrajena. Takoj po izgradnji servisne ceste pa je bila v planu rekonstrukcija Letališke ceste. Ker pa niso bila zagotovljena finančna sredstva, rekonstrukcija še ni izvedena.

Na podlagi razpoložljivih finančnih sredstev bomo v letu 1984 izvedli le del rekonstrukcije te ceste in to od Julona do uvoza v Javna skladišča; kar je ca 40 odstotkov ceste. Predvidena celotna rekonstrukcija znaša 80.000.000 din. Vse neposredne uporabnike ceste smo pozvali k delni finančni udeležbi, vendar do sedaj še ni nobenega pozitivnega odgovora, eden pa je celo negativen.

Ostali del ceste pa bo rekonstruiran v letu 1985 če bodo zagotovljena finančna sredstva. Ta finančna sredstva bodo morale v sorazmernem deležu zagotoviti predvsem še sledeče delovne organizacije: Saturnus, kot prispevek urejanja za II. fazo MP-3, Elektrotehna II. faza, Intertrade, ŽG (program ob Letališki cesti) in Javna skladišča.

Celotna rekonstrukcija z vsemi predvidenimi stroški izgradnje je zajeta v obračunskem območju MP-3 in MM-4. Takoj po potrditvi tega izračuna bomo pozvali še vse zgoraj naštetih delovne organizacije za plačilo sorazmernega deleža prispevka urejanja.

Vodja enote Moste: STANE ŠMID, dipl. ing. org.

PRAVNI NASVETI

Ali sme biti delavec po odsluženju vojaškega roka razporejen na druga dela, kot jih je opravljal pred odhodom?

Na podlagi 60. člena Zakona o delovnih razmerjih in 76. člena pravilnika o delovnih razmerjih TOZD (73. člena DSSS) ima delavec, ki odide na odslužitev vojaškega roka in zaradi tega prekine delo v temeljni organizaciji, pravico, da se v 30 dneh po odslužitvi vrne na delo v isto temeljno organizacijo k svojemu prejšnjemu delu oziroma drugemu delu, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti.

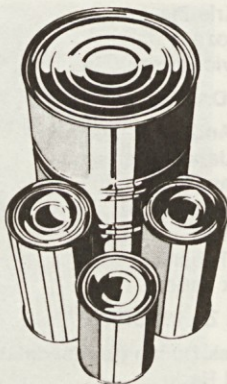
Kakšne pravice ima delavec, ki dela manj kot osem ur na dan?

Vprašanje pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev, ki opravljajo delo oziroma naloge, za katere je določen krajši delovni čas od polnega delovnega časa, je urejeno v 75. členu Zakona o delovnih razmerjih in 93. členu pravilnikov o delovnih razmerjih TOZD (90. členu DSSS).

V skladu s to določbo zakona ima delavec s krajšim delovnim časom enake pravice kot delavec, ki dela poln delovni čas, vendar v razmerju s trajanjem delovnega časa, ki ga prebije na delu in z doseženimi uspehi pri delu, po osnovah in merilih, določenih v samopravnem splošnem aktu. To razmerje se odraža najbolj pri osebnih dohodkih, letnem dopustu (kjer pa mora biti vseeno spoštovan zakonski minimum - t.j. 18 delovnih dni), udeležbi na sredstvih skupne porabe (regresi, nagrade, sredstva za stanovanjsko graditev ipd.) in na pravicah iz zdravstvenega in pokojninsko-invalidskega zavarovanja.

Delovni čas delavca, ki dela manj kot 8 ur na dan iz zdravstvenih razlogov, pa se šteje kot polni delovni čas (glede letnega dopusta, odsotnosti, štetja v pokojninsko dobo in drugo).

Nevenka Ferencek

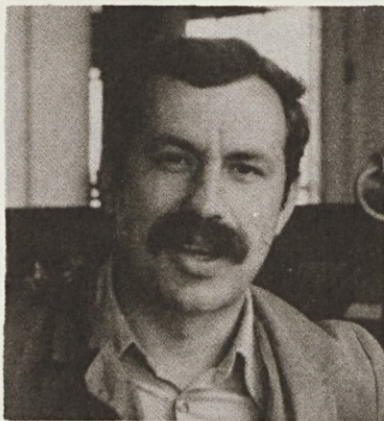

Človek išče nekaj več

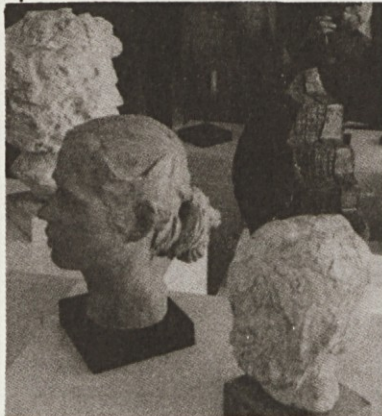
Na razstavi v avli občinske skupščine pred prvomajskimi prazniki sta predstavila svoje stvaritve tudi dva umetnika iz Saturnusa. Janeza Ošabna že vsi dobro poznamo kot slikarja, za njim je že več razstav, tudi nekaj samostojnih. Prvič pa se je predstavil javnosti Jože Lašič iz orodjarne, ki je za razstavo »posodil« tri portrete iz gline.

Jože Lašič se je »umetnosti ob delu« lotil nekoliko drugače kot večina drugih. Redko se zgodi, da se nekdo po več kot desetletju dela v poklicu, ki nima kakšne posebne zveze z umetniškim ustvarjanjem, odloči za vpis na likovno akademijo. Jože iz orodne remontne delavnice pa je storil prav to; danes je že v četrtem semestru oddelka za kiparstvo.

Videti je precej miren človek in ne preveč zgovoren. Če se meni zdi njegova odločitev za študij na akademiji nenavadna, kaže, da se nje-mu to ne zdi nič posebnega.

»Za kiparstvo sem se zanimal že v osnovni šoli,« pravi, »a potem, ko sem se vpisal na poklicno šolo, sem ga opustil. Vmes sem se veliko ukvarjal z jadranjem in za kiparjenje ni bilo časa. Potem pa sem videl v časopisu razpis za študij ob delu na likovni akademiji in sem se vpisal.«

Očitno je Jože Lašič, kljub navidezni mirnosti, človek z mnogo energije, ki se vsake stvari loti zelo zares. Tisti mimogrede izrečeni stavki: »Vmes sem se ukvarjal z jadranjem,« med drugim pomeni, da je sam zgradil dve barki in v vsako vložil kakšne dve leti dela. »Morje ima svoj čar s svojo širino in večnostjo,« pojasnjuje svojo ljubezen do jadranja, »želiš si ga spoznati, pa ugotoviš, da ga do konca nikoli ne moreš.«

Ta njegova ugotovitev sicer ne pomeni, da je zato nad morjem že obupal, pač pa zdaj njegov prosti čas bolj izpolnjuje kiparjenje in študij. Dela predvsem portrete, zaenkrat največ iz gline; ker je na akademiji, se pač drži šolskega programa. Razstava pred prazniki je bila njegova prva. »Nagovoril me je Aladar Zaharjas, moj nekdanji učitelj na osnovni šoli, ki je tudi razstavljal. Sam doslej nisem iskal možnosti za razstavljanje, saj še nisem tako veliko naredil.«

Navada je, da se vsakega umetnika namuči še z vprašanjem, zakaj se ukvarja z umetnostjo. Tako vprašam tudi Jožeta Lašiča, kaj mu pomeni kiparjenje.

»Vsak človek išče nekaj več, pravi obotavljivo. »Kaj jaz iščem? To je težko povedati. Morda gre pri meni samo za veselje do obdelovanja materiala.«

Vita Cajnko

Ansambel Sled na Zaplani

Z Janč so tisto soboto, ko je bil rally, obiskovalci odhajali zgodaj in z dolgimi obrazy. Manjkal je namreč ansambel »Sled«, ki je takrat skrbel za zabavo Saturnužanov, ki smo si šli rally ogledat na Zaplano. Pohvale so kar deževale, tudi med tistimi, ki vsaj v začetku nismo vedeli, da je ansambel »napol naš«. Martin iz telefonske centrale poje in igra bas kitaro. Pevka Biserka drugače dela v razvoju orodjarne, še pred kratkim pa je v ansamblu pela tudi njena sestra Lidija iz menze.

Sprejem med mladince

Ob prazniku mladih so učence sedmih razredov osnovne šole Vide Pregarc na tovarniškem dvorišču Saturnusa v Mostah, pred spomenikom naše Vide, sprejeli v Zvezo socialistične mladine. Program so jim pripravili pionirji njihove osnovne šole, za pogostitev pa so poskrbele delavke našega obrata družbene prehrane. V imenu delavcev naše delovne organizacije jim je čestital Dragan Čukić.

TRIPTIH

(očetu)

1.

*Kot nežen par deklet,
kot svetloba v senci pleše,
tiho glasba v splet
lepoto in belino veže.*

*Roža bela, cvet razcveli
v pomladi roso pije.
Dehti, žari in v svoji vnemi
roke dviga, vije.*

*Soncu svojo pesem poje,
ko žito v polju valovi
v vetru zgublja klice svoje.*

*Trikrat v noči zvon zvoni
vse bolj je blede lice tvoje.
Na tleh je kaplja, kri.*

2.

*Cvetu nežnost voda daje
misel luč, ne iluzije
življenja dih ne maje.
Veselite v srcu je vizija.*

*V rôko roka se podaja
lomijo se vse bolj trni
miló mu poezija vsaja
mir, spokoj v noči črni.*

*Embrio. Rodi se želja.
Čarobnost me omamlja.
Pijan lepota sem in življenje.*

*Trikrat v noči zvon zvoni
vse bolj je blede lice moje.
Na tleh so kaplje, kri.*

3.

*Snovi nosijo spomin grenak.
Čas pobira večni davek
in v vetru cvet vsak
vene in postaja zmazek.*

*Mrtvi ideali - beli
časa grenkega napoja.
Roža blede, cvet odcveti,
pesem pozna moja.*

*Roka onemogla zadrhti
čarobnost obleži in zginja
želja v pest se zavihti.*

*Trikrat v noči zvon zvoni
ostalo le je lice blede
in na tleh je kri.*

I.I. Smirnof

Po poteh partizanske Ljubljane

Zadnje dve leti opažamo, da množičnost na pohodu upada. Prepričani smo, da ljudje niso dovolj osveščeni, da bi se v določene akcije vključevali predvsem zaradi pozitivnih vplivov na organizem, ne pa zaradi materialnih dobrin. Šele ko se bo večina prepričala, da telesna aktivnost prispeva k boljšemu počutju, družabnosti in razvijanju prijateljskih odnosov lahko pričakujemo večje število udeležencev. Materialne dobrine so v tem le drugotnega značaja. Če kaj dobimo, smo zadovoljni in veseli, če pa ne nas razveseljuje že samo prijetno vzdušje.

Pa še nekaj besed o prehodni zastavi. Že četrto leto podeljujemo prehodno zastavico za najbolj številno udeležbo pohodnikov iz tozda oz. DSSS. Lani jo je osvojil tozdr Orodjarna in vzdrževanje že tretjič in si jo tako pridobil v trajno last.

Tokrat smo pričakovali, da bo nova zastavica prešla v enoletno last drugemu tozdu, vendar se to ni zgodilo. Od prijavljenih 380 delavcev in njihovih družinskih članov, nas je bilo na pohodu le 130 - od tega 53 Saturnužanov.

Številčna in procentualna udeležba je naslednja:

TOZD 3 24 članov 3,2 odstotka
TOZD 5 5 članov 0,5 odstotka
TOZD 7 15 članov 6 odstotkov
TOZD 9 9 članov 3,6 odstotka

Iz zgornjih podatkov je razvidno, da je tozdr Orodjarna in vzdrževanje ponovno osvojil prehodno zastavico. Čestitamo!

E. Č.

Športne igre Saturnusa in srečanje s Papirnico Vevče

Vsakoletno prirejanje športnih iger naše delovne organizacije nam je povzročalo težave. Predvsem mislim tu na denarne težave, kajti priprava celotnih iger za 100 udeležencev je enako draga kot za 300 ali več. Zato smo se povezali s Papirnico Vevče. Obe delovni organizaciji imata bogato športno tradicijo; tudi sodelovanje osnovnih organizacij sindikata je dokaj pestro. Zato smo menili, da bi bilo dobro sodelovati tudi na športnem področju. Rezultat tega sodelovanja je bila športna prireditelja, ki je veljala hkrati kot športne igre naše delovne organizacije, športne igre Papirnice in športno srečanje med obema delovnimi organizacijama. Pokrovitelj srečanja sta bili sindikalni organizaciji obeh delovnih organizacij.

Tekmovanja se je udeležilo okoli 100 Saturnužanov, od tega le sedem žensk. Naša želja, želja športnorekreativnega društva in sindikata je, da k športnim dejavnostim pritegnemo čim več ljudi, predvsem pa več žensk. V programu tekmovalj so, prav zato, da bi se lažje odločili za sodelovanje, vključene panoge za katere ni potrebna daljša priprava. Tisti, ki so se udeležili zaključnega dela tekmovanja, podelitve priznanj in srečanja z delavci Papirnice, so mnenja, da je bil namen tega srečanja dosežen.

Za končni izid športnega srečanja med organizacijama lahko po zaključnih rezultatih predvidevamo, da bo Papirnica osvojila prehodni pokal. To je sicer le ocena, točno pa bomo lahko rezultat izračunali šele potem, ko bodo za nami tudi srečanja v šahu in plavanju.

Večerno srečanje na bazenu v Vevčah ob čevapčičih in glasbi je teklo v prijetnem prijateljskem vzdušju, kar nas spodbuja, da igre podobno organiziramo tudi v prihodnjih letih. Upamo, da bo pripovedovanje udeležencev o prijetnem razpoloženju na srečanju spodbudilo še druge, da se nam boste prihodnje leto pridružili na tekmovanju.

Rezultati športnih iger Saturnusa:

Streljanje:

Moški	
1. Walland Radovan	166
2. Krulj Marko	166
3. Pustavrh Roman	166

Ženske

1. Lindič Marjana	153
2. Čečelič Etelka	120
3. Kralj Alenka	99

Kegljanje

Moški	
1. Tršan Stojan	385
2. Pirc Zvone	380
3. Milošič Alojz	370

Ženske

1. Tršan Mojca	170
2. Horvat Marija	132
3. Semrajc Bernarda	124

Pikado

Moški	
1. Hiršman Bojan	399
2. Krušič Franc	370
3. Snoj Uroš	361

Ženske

1. Čečelič Etelka	202
-------------------	-----

Met kamna

1. Bojanič Neđo	10,00
2. Blatnik Borut	9,10
3. Vrhovnik Jure	8,50

Skok v dalj

1. Krulj Marko	2,51
2. Kralj Marko	2,34
3. Voljč Janez	2,30

Naši šahisti na mednarodnem festivalu

V Puli se je od 14. do 19. maja odvijal 27. mednarodni skupni šahovski festival v čast Dneva mladosti združen s finalnim tekmovanjem za pokal maršala Tita.

Festival, ki je najbolj množičen šahovski tekmovanje tako pri nas kot tudi v svetu, je že tradicionalen in udeležba na njem je vsako leto večja in kvalitetnejša. Letos je sodelovalo 490 ekip z več kot 2500 šahisti iz Jugoslavije in tujine. Organizacija festivala je bila v rokah Šahovske zveze Jugoslavije in delovne organizacije Arenaturist, ki je z izrednim popustom pri svojih uslugah omogočila množično udeležbo.

Našo delovno organizacijo je zastopala petčlanska ekipa. V svoji skupini se je uvrstila v zgornjo polovico lestvice, kar je glede na močno udeležbo soliden uspeh.

Tek 800 m moški

Kategorija nad 45 let	2:40
1. Pavliha Milan	
Kategorija od 25 do 35 let	2:57
1. Seferagič Sakib	
Kategorija do 25 let	2:27
1. Sojer Edvard	
Ženske	
1. Semrajc Bernarda	3:04

Tek 100 m moški

Kategorija nad 45 let	14,1
1. Pavliha Milan	
Kategorija od 25 do 35 let	13,1
1. Seferagič Sakib	
Kategorija do 25 let	14,00
1. Sojer Edvard	
Ženske	
1. Smerajc Bernarda	14,9

Tek 2400 m

Kategorija nad 45 let	
1. Pavliha Milan	9:42
2. Jenko Boris	9:54

Balinanje

1. Popović Milan
2. Jerom Henrik
3. Isailović Bogo

Košarka

1. TOZD Avtooprema
2. DS Skupne službe
3. TOZD Orodjarna in vzdrževanje

Mali nogomet

1. TOZD AO - Razvoj
2. TOZD Embalaža
3. TOZD Avtooprema

Kegljanje ekipno

1. TOZD Embalaža	1096
2. TOZD Avtooprema	1016
3. DS Skupne službe	846

Streljanje ekipno

1. TOZD Avtooprema	474
2. TOZD Orodjarna in vzdr.	361
3. TOZD Embalaža	312
4. DS Skupne službe	203

Pikado ekipno

1. TOZD Orodjarna in vzdr.	1013
2. TOZD Avtooprema	731
3. DS Skupne službe	358
4. TOZD Embalaža	307

Srečanje z Zarjo

Športno društvo Zarja iz Savskega naselja, ki je po uspehih v balinanju poznan v mednarodnih športnih sredinah, je svoje delovanje razširil tudi na druga področja, kot so šah, streljanje, namizni tenis.

Da bi si pridobili več izkušenj, tako na tekmovalnem področju, kot pri organizaciji, so nas povabili na tekmovanje v šahu in streljanju 9. maja v prostorih ŠD Zarja (zgradili so jih člani društva s prostovolnim delom). Srečanje se je po končanih tekmovanjih nadaljevalo v prijetni prijateljski klepet ob pogrnjeni mizi.

Znanje in izkušnje so botrovale zmagi naše ekipe v šahu, medtem ko so zmago v streljanju slavili člani društva Zarja. Naša strelska ekipa ni nastopila v popolni zasedbi, a kljub temu smo bili slabši le za 19 krogov. Po podelitvi priznanj - plaket in zastavice ŠD Zarja, so tako športniki Zarje kot Saturnusa izrazili željo po nadaljnjem sodelovanju, ki se lahko razširi tudi na druge panoge. Športno srečanje smo v počastitev 1. maja in tudi v prihodnje bomo s tem srečanjem počastili praznik delovnih ljudi.

E.Č.

V počastitev Dneva mladosti

V preteklem letu smo na pobudo DO Rog in Plutal organizirali prvo srečanje v petih panogah. Omenjeni delovni organizaciji sta na področju športa malo aktivni, zato sta se želeli povezati s kolektivom, ki ima več izkušenj na tem področju. Srečanje smo izpeljali v zadovoljstvo vseh treh organizacij, zato smo se odločili, da ga bomo ponavljali tudi v prihodnje.

Za letošnje tekmovanje je bil določen čas od 29. maja do 1. junija, ko bo po nogometni tekmi zaključek s podelitvijo priznanj v Šmartnem ob Savi. Prehodni pokal je lani osvojil Saturnus in tudi na letošnje tekmovanje smo šli z enakim ciljem.

E.Č.

Šport ob dnevu varnosti

V počastitev dneva varnosti prireja Uprava za notranje zadeve mesta Ljubljana tradicionalno športno srečanje. Tekmovanja v streljanju z zračno puško se vsako leto udeležijo tudi naši strelci. Na letošnjem tekmovanju, ki je bilo 16. maja so se med 40 ekipami uvrstili na 14. mesto.

Še bolj pa se lahko pohvalimo s članom našega kolektiva Markom Kruljem iz tozda avtooprema, ki je med 140 tekmovalci dosegel odličen uspeh - pristreljal si je tretje mesto in s tem tudi bronasto medaljo.

P.O.

E.Č.